

कुरल

प्रसिद्ध तामिळ लेखक 'तिरुवल्लुवर'
याच्या काव्यग्रंथाचा अनुवाद

साने गुरुजी

रिया पब्लिकेशन्स्

कुरल : साने गुरुजी

प्रकाशक

रिया पब्लिकेशन्स
२५०, ब-३०, शितल बंगला,
नागाळा पार्क, कोल्हापूर.
मोबा. : ९४२२४२१५०२

अक्षरजुळणी

रावजी देसाई

मुखपृष्ठ

चित्रमित्र पब्लिसिटी, कोल्हापूर.

मुद्रक

ॐकार मुद्रणालय, कोल्हापूर.

आवृत्ती

१५ ऑगस्ट, २०११

किंमत

रुपये १५०/-

कुरल

© सदर पुस्तकातील मजकुराचा हक्क मुक्त आहे; परंतु या पुस्तकातील मांडणी, मुखपृष्ठ किंवा एकंदरीत रचना यांची नक्कल करता येणार नाही, तसेच ट्रेसिंग किंवा निगेटिव्हच्या साहाय्याने छापताही येणार नाही. तसे आढळल्यास कायदेशीर कारवाई करण्यात येईल, याची नोंद घ्यावी.

पुस्तकाचा नि ग्रंथकर्त्याचा परिचय

ज्याला आपण तामिळनाड प्रांत म्हणून संबोधतो त्यात तुंगभद्रेच्या दक्षिणेकडचा पुष्कळसा प्रदेश येतो. विशेषतः कावेरी नदीच्या आसमंताचा सर्व भाग त्यात येतो. एकीकडे आंध्र प्रदेश, एकीकडे कर्नाटक, एकीकडे मलबार याला जोडून आहेत. या तामिळनाड प्रदेशात मूळ द्राविडी संस्कृती होती. द्राविडी संस्कृती फार प्राचीन आहे. किती प्राचीन ते नीट सांगता येणार नाही. द्रविड लोक लष्करी पेशाचे होते. लढाई करणे म्हणजे त्यांना आनंद वाटे. कर्तृत्वहीन जीवनाचा त्यांना तिटकारा वाटे. तामिळ भाषेत जे अतिप्राचीन गीतसंग्रह आहेत, ज्या गाथा आहेत, त्यातून ही शूर नि साहसी वृत्ती दिसून येते. एका गाण्यात एक द्रविड स्त्री म्हणते, 'माझा मुलगा कोठे आहे म्हणून तुम्ही विचारता? तो कोठे आहे ते मला माहित नाही; परंतु रणांगणावर तो अकस्मात दिसेल. कारण माझ्या उदरदरीतून बाहेर पडलेला तो वाघ आहे.' अशा शूरवीरांना जन्म देण्यात द्रविड मातांना धन्यता वाटे. दुसऱ्यांच्या स्त्रिया पळवणे, शत्रूच्या प्रदेशाची राखरांगोळी करणे, घरेदारे उद्ध्वस्त करणे, शेजारच्या जमातीची गुरेढोरे लांबविणे इत्यादी गोष्टींचा द्राविड लोकांना अभिमान वाटे. ज्याप्रमाणे भीष्माने अंबा, अंबिका, अंबालिका यांना युद्ध करून जिंकून नेले किंवा द्रौपदी वनात जयद्रथाला म्हणते, 'माझ्या पाचही पतींना जिंकून मग मला घेऊन जा.' त्याचप्रमाणे या द्रविड लोकांचीही नीती होती. राक्षस-विवाहाचा हा प्रकार आर्यातल्यांप्रमाणे त्यांच्यातही असावा असे वाटते. द्रविड लोक मांसाहारी होते. मांसाशनाने त्यांचे दात किटलेले असत. द्रविड लोकांत शौर्य होते, साहस होते; परंतु उदात्तता, थोर नीतिमत्ता नव्हती. त्यांच्या प्राचीन गीतांतून साहसी गोष्टी आहेत; परंतु थोर ध्येयवादित्व तितके दिसून येत नाही.

पुढे आर्य लोक दक्षिणेकडे आले. त्यांनी आपल्याबरोबर स्वतःची संस्कृतीही आणली. आर्य लोक जेते म्हणून आले नाहीत, तर शिक्षक व आचार्य म्हणून आले. आलेल्या आर्यांना 'कोमल स्वभावाचे व वेदद्रष्टे' असे संबोधण्यात येई. ब्राह्मण, जैन व बुद्ध तिन्ही धर्मांचे लोक आपापली नीतितत्त्वे नि संस्कृती घेऊन खाली

दक्षिणेकडे येऊ लागले. तामिळ संस्कृतीचा मूळ पाया द्रविडी आहे; परंतु वरची भव्य इमारत आर्य संस्कृतीची आहे. या तिन्ही धर्मांच्या पंडितांनी तामिळ वाङ्मयात उदार विचार ओतले, नवीन संस्कृती फुलविली. ब्राह्मण, जैन आणि बुद्ध पंडितांनी या प्रदेशात विद्यापीठे स्थापिली; साहित्यसंघ निर्माण केले; ग्रंथालये सजविली; आणि तामिळ भाषेला भव्यता, श्रेष्ठता नि स्थिरता दिली.

विंध्य पर्वत ओलांडून दक्षिणेकडे प्रथम आलेला थोर ऋषी म्हणजे अगस्ती हा होय. त्याने तामिळ भाषेचे पहिले व्याकरण रचले अशी दंतकथा आहे; परंतु ते व्याकरण लुप्त झाले. अगस्तीच्या शिष्याने लिहिलेले व्याकरण मात्र उपलब्ध आहे. शंकराने डमरू वाजवून पाणिनीस ज्याप्रमाणे सूत्रे ऐकविली, त्याचप्रमाणे अगस्तीसही ऐकविली अशी दंतकथा आहे. पाणिनीचे व्याकरण ज्याप्रमाणे अत्यंत शास्त्रीय आणि अतुलनीय ठरले, त्याप्रमाणे अगस्तीने रचलेले तामिळ भाषेचेही व्याकरण होते असे म्हणतात.

तामिळ भाषा संस्कृतइतकी प्राचीन आहे. ख्रिस्त शतकापूर्वी तामिळ भाषेत अनेक ग्रंथ रचले गेले होते. तामिळ भाषेचा संस्कृतशी मुळीच संबंध नाही. संस्कृतचा गंधही नसलेली अशी हिंदुस्थानात जर कोणती प्रमुख भाषा असेल तर ती तामिळ होय. हिंदुस्थानातील बहुतेक अर्वाचीन भाषा संस्कृतोद्भव आहेत व त्यातील वाङ्मय इसवी सनाच्या एक हजार वर्षांपासून साधारणपणे मिळू लागते. तसे तामिळ भाषेचे नाही. आजची तुम्ही तामिळ भाषा पाहिलीत तर तिच्यात शेकडा पाचही संस्कृत शब्द सापडणार नाहीत. तेलगू भाषेत हल्ली शेकडा तीस-चाळीस शब्द संस्कृत दिसतात. कानडी, मल्याळम् भाषेतही तोच प्रकार; परंतु तामिळचे तसे नाही. आंध्र लोक आपल्या देशाला 'आंध्र देश' किंवा 'आंध्र सीमा' म्हणतात. 'सीमा', 'देश' हे संस्कृत शब्द आहेत; परंतु तामिळनाड यातील 'नाड' शब्द 'देश' या अर्थी आहे. तामिळ भाषेत कोणताही संस्कृत शब्द नाही. धर्म, तत्त्वज्ञान, राजकारण, कृषी, व्यापार सर्व क्षेत्रातील त्या त्या गोष्टी, ते ते विचार प्रकट करण्यास स्वतंत्र शब्द आहेत. मराठीमध्ये 'धर्म, अर्थ, काम, मोक्ष' इत्यादी शब्द केवळ संस्कृत आहेत, किंवा राजा, दंड, दुष्ट, खल असे शेकडो संस्कृत शब्द आहेत; परंतु तामिळ भाषेत नाना छटा दाखवणारे शेकडो मूळचे शब्द आहेत. दुष्ट राजा, चांगला राजा इत्यादींना एकेक स्वतंत्र शब्द आहे. तामिळ भाषेचा शब्दसंग्रह अशा रीतीने स्वतंत्र

व विपुल आहे. तामिळ भाषा ही स्वतंत्र भाषा आहे. स्वतंत्र शब्दकोश, स्वतंत्र वाक्यरचना, तिचा सारा संसार, सारा थाट, स्वावलंबी, स्वयंपूर्ण असा आहे. आणि संस्कृत इतकाच प्राचीन आहे.

प्राचीन तामिळ वाङ्मयाचे तीन प्रकार पडतात. संगीत, नाट्य व साहित्य हे ते तीन प्रकार. संगीत व नृत्य यावर ग्रंथ आहेत. नटराजाच्या भव्य मंदिराच्या प्रदेशातील भाषेत नाट्य नि नृत्य यावर ग्रंथ असायचेच. नृत्यकला पूर्णावस्थेत पोहोचली होती. हजार हजार तारांची तंतुवाद्ये होती आणि ती निरुपम संगीत स्रवत. या त्रिविध विभागणीशिवाय अन्य प्रकारेही विभागणी करीत. प्रेमवाङ्मय नि प्रेमेतर वाङ्मय असेही भेद पाडीत. या निरनिराळ्या वाङ्मय प्रकारांची व्याकरणेही निरनिराळी असत. प्रेमविषयावरील काव्यातील भाषेचे निराळे व्याकरण ! हे जे प्राचीन तामिळ वाङ्मय आहे, ते टीकांच्या साहाय्याखेरीज नीटसे समजत नाही. ज्याप्रमाणे संस्कृत ग्रंथांवर भाष्ये, टीका, टिप्पणी आहेत, त्याप्रमाणे बहुतेक प्राचीन तामिळ ग्रंथांवरही आहेत.

इसवी सनाच्या सातव्या-आठव्या शतकात तामिळनाडमध्ये सारखी रणधुमाळी होती. सदैव युद्धे. या धुमश्चक्रीत पुष्कळसे तामिळ वाङ्मय नष्ट झाले. तामिळ भाषेतील बरेचसे बुद्ध आणि जैन वाङ्मयही याच सुमारास नष्ट झाले. पुढे मुसलमान आले. त्यांनी हजारो ग्रंथ जाळले, ग्रंथालये भस्मसात केली. यानंतर अठराव्या शतकात वाङ्मयाला पुन्हा उत्तेजन मिळू लागले. इसवी सन १७७२ मध्ये अरुणाचल हा नाटककार झाला. तो इसवी सन १७७९ मध्ये मरण पावला. 'रामनाटकम्' हे त्याचे सुप्रसिद्ध नाटक. ललित कलांना पूर्वी सामाजिक जीवनात जे स्थान असे ते मध्यंतरीच्या या काळात नाहीसे झाले. या कला धर्मात म्हणजे मंदिरात जाऊन बसल्या. हिंदू मंदिरात शैव नि वैष्णव गीते जुन्या नृत्यांच्या चालीवर म्हणण्यात येऊ लागली. मोठमोठ्या मंदिरांतून नृत्यांगना ठेवण्यात येऊ लागल्या. (यांना 'गंधर्वी' असे म्हणत.) तंजावरचे मराठी राजे सरफोजी भोसले यांनी १७८० ते १८३० या आपल्या दीर्घ कारकिर्दीत संगीतास उत्तेजन दिले. तामिळ भाषेतील काही वाङ्मय ताडपत्रावर लिहिलेले उपलब्ध झाले; काही वाङ्मय मठाधिपतींजवळ आणि दरिद्री पंडितांजवळ पडून होते. आता त्यातील बरेचसे प्रसिद्ध झाले आहे, प्रसिद्ध होत आहे.

तामिळ वाङ्मय संस्कृतइतके प्राचीन असेल तर उभयतांची तुलना मुळीच करता येणार नाही. कारण वाङ्मयात संस्कृतीचे प्रतिबिंब पडत असते आणि आर्य

येण्यापूर्वी द्रविडी लोकांजवळ श्रेष्ठ अशी संस्कृती नव्हती. म्हणून श्रेष्ठ वाङ्मयही नव्हते. स्वर्ग, नरक, पाप-पुण्य, जीव-शिव, आत्मा, परमात्मा इत्यादी गहन प्रश्नांची त्यांना वार्ताही नव्हती. परंतु संस्कृतपेक्षा एका बाबतीत तामिळ वाङ्मय श्रेष्ठ आहे. नीतिवाङ्मय – रोजच्या व्यावहारिक जीवनातील नीतीसंबंधी वाङ्मय भरपूर आहे. काही टीकाकार याचा अर्थ असा करतात की, या लोकांची नीतीमत्ताच कमी दर्जाची होती, म्हणून पुनःपुन्हा त्याच त्याच गोष्टी सांगणारी पुस्तके त्यांना लिहावी लागली. जीवनाची थोर नीती नसल्यामुळे व्यावहारिक नीतीवरच सारखा भर द्यावा लागला. उत्तरेकडून जे आर्य आले, त्यांना 'सत्यवादिन्' वगैरे विशेषणे तामिळ भाषेत लावलेली आढळतात; परंतु यावरून द्राविड लोक असत्यवादिन् होते, असे कसे म्हणता येईल?

तामिळ भाषेत फार मोठी अशी पाच महाकाव्ये आहेत. पाच लहान महाकाव्ये आहेत, आठ गाथा किंवा गीतसंहिता आहेत. दहा इतर मोठी काव्ये आहेत. अठरा लहान काव्ये आहेत. या अठरा लहान लहान काव्यांतून महाभारत व स्मृतिग्रंथ यांतील शिकवण साठविलेली आहे. तामिळ भाषेतील वाङ्मय आर्य विचारांनी भरलेले आहे. आर्य येण्यापूर्वी भाषा असली तरी नाव घेण्यासारखे वाङ्मय नव्हते. महाकाव्यांत कंभनचे 'रामायण' आणि अतिवीरराम पांड्य यांचे 'नैषध काव्य' ही प्रसिद्ध आहेत. मध्यंतरीच्या काळात अलंकारशास्त्रावरील काही ग्रंथांचे व काही काव्यग्रंथांचे अध्ययन झाले म्हणजे पुष्कळ मिळवले असे पंडितांना वाटे. जैन व बुद्ध यांनी लिहिलेले काही गंभीर ग्रंथ आहेत; परंतु त्यांच्याकडे फारसे लक्ष दिले जात नसे. इंग्रजांच्या आगमनानंतर इतर हिंदी भाषांवर झाला त्याप्रमाणे तामिळ भाषेवरही परिणाम झाला. राष्ट्रीय कवी, नाटककार, कादंबरीकार, चित्रकार, शास्त्रज्ञ निर्माण होऊ लागले. सुब्रह्मण्यम् भारती हा थोर अर्वाचीन राष्ट्रीय कवी होय. इसवी सन १९२२ मध्ये तो मरण पावला.

तामिळ भाषेत नीतिशास्त्रावर पुष्कळ ग्रंथ आहेत म्हणून वर सांगितले, यातील पुष्कळसे प्राचीन आहेत. अशा ग्रंथांपैकीच प्रस्तुतचा 'कुरल' हा ग्रंथ आहे. या ग्रंथाची रचना काव्यात आहे. कुरल हे उत्कृष्ट काव्य आहे; परंतु काव्यापेक्षाही त्यातील विचार उदात्त नि गंभीर आहेत. वाणीची श्रीमंती नि अर्थाची श्रीमंती दोन्ही

येथे अनुभवावयास मिळतात. 'कुरल' ग्रंथासंबंधी पुढे सांगेन. प्रथम त्याच्या कर्त्याची थोडी माहिती करून घेऊया.

'कुरल' या अलौकिक ग्रंथाचा तिरुवल्लुवर हा कर्ता. मद्रासजवळच्या मैलापूरचा तो राहणारा. त्याचा काळ निश्चित नसला तरी इसवी सनाच्या पहिल्या शतकात तो आहे याविषयी शंका नाही. 'शीलाप्पाधिकारम्' आणि 'मणिमेखलाई' या दुसऱ्या शतकात झालेल्या ग्रंथांमध्ये 'कुरल' चा उल्लेख आहे. पांड्य राजा उग्रेपेरुवलुडी हा राज्य करित असता, मदुरेच्या कवी मंडळाने 'कुरल' ग्रंथ प्रसिद्ध केला असे मानतात. हा राजा इसवी सन १२५ च्या सुमारास झाला, हे नक्की माहित आहे. एका कवीने 'कुरल' ग्रंथाची स्तुती करताना म्हटले आहे : पांड्य राजाला उद्देशून देवी सरस्वती म्हणाली, 'मी 'कुरल'मध्ये प्रकट झाले आहे' हा पांड्य राजा वर उल्लेखलेलाच असावा. शिवाय तिरुवल्लुवराचा एलेक्का म्हणून तो श्रीमंत मित्र होता. तो चोल घराण्यातील सहावा पुरुष होता; आणि त्याचा काळ पहिले शतकच आहे. सारांश, तिरुवल्लुवर हा ग्रंथकार अठराशे वर्षांपूर्वीचा आहे, हे निर्विवाद !

या ग्रंथकाराच्या जीवनाची फारशी माहिती मिळत नाही. तो वल्लुर जातीचा होता असे नावावरून दिसते. 'तिरु' म्हणजे पूज्य किंवा भक्त. तिरुवल्लुवर म्हणजे वल्लुर जातीतील थोर भक्त, असा अर्थ आहे. वल्लुर जात म्हणजे अस्पृश्य जात. तिरुवल्लुवर महार जातीचा होता. या वल्लुव जातीचा धंदा म्हणजे दवंडी पिटणे. निरोप पोहोचविणे असा, म्हणजेच आपल्याकडे महार बंधूंचा असतो तशाच प्रकारचा असे.

पांड्य राजाची मदुरा ही राजधानी होती. या राजधानीत हा संतकवी जन्मला. याच्या जन्मासंबंधी पुढील दंतकथा आहे- तिरुवल्लुवराचा पिता ब्राह्मण होता; परंतु आई महारकन्या होती. आईचे नाव 'आदि.' ती महाराची होती; परंतु तिचे संगोपन एका ब्राह्मणानेच केले होते. यामुळे आदिच्या मनावर ब्राह्मण व वैदिक संस्कृतीचे संस्कार झाले होते. तिरुवल्लुवराच्या पित्याचे नाव भगवान असे होते. भगवान नि आदि या जोडप्याच्या पोटी एकंदर सहा अपत्ये झाली. या सर्व बहीण-भावंडांनी थोडेबहुत काव्य केले. आपल्याकडे निवृत्ती, ज्ञानदेव, सोपान, मुक्ताबाई सर्वांनी ज्याप्रमाणे काव्यरचना केली, त्याप्रमाणेच याही भावंडांनी.

तिरुवल्लुवराच्या लहानपणची माहिती नाही. त्याने पुढे लग्न केले. त्याची पत्नी थोर पतिव्रता होती. बुद्ध धर्माच्या ग्रंथांतून तिरुवल्लुवर बुद्धधर्मी होता. त्याची पत्नी सिंगापूरची.